

Nadie Grasman från FN redogjorde för det nya begreppet "femicidio", massiva mord på kvinnor pga deras kön

6:e Internationella Sexologkonferensen i Havanna Om Sexualupplysning, orientering och terapi. Havannas Kongresspalats 23-27 januari 2012

Konferensen arrangeras vartannat år av Cenesex, Centro Nacional de Educación Sexual (Centrum för Sexualupplysning) och Socumes (Tvärvetenskapliga förbundet för studier av sexualiteten).

På konferensen pågick 5-6 parallella seminarier i 4 dagar och däremellan ett tiotal centrala föredrag. Ämnena var många: Sexualupplysningens roll i samhällsutvecklingen, tjejs och killars sexualliv, gamlas och sjukas, personer med funktionsnedsättning, kvinnor i klimakteriet, tonårsgraviditeter, parförhållanden, manligheter, våld, sexuell mångfald, transsexualitet, sexuella rättigheter, HIV-prevention, prostitution, religion, barnlöshet osv samt även den svenska sexköpslagen.

De flesta deltagare var kubaner, ett par hundra, från alla län och de flesta städer. Kvinnodominansen var påtaglig, och de flesta hade doktorerat och hade annars minst masterexamen. De flesta var både forskare och praktiker: läkare, sociologer, psykologer, terapeuter, lärare. Det utländska inslaget var ändå påtagligt med ett 60-tal deltagare från 26 länder framför allt från Latinamerika men också många från Europa. Och 2 från Sverige.

Svenska sexköpslagen på export

Text & Foto Eva Björklund

Kubas Cenesex, Centrum för Sexualupplysning, har blivit ledande i världsdelen inte bara när det gäller sexualupplysning, utan också när det gäller jämställdhet och sexuella rättigheter. Dess internationella konferenser lockar framstående specialister från många håll. Och dagen efter årets sexologkonferensen intog kommunistpartiet kongresspalatset för sin konferens och tog då beslut om att i kampen mot all slags diskriminering lägga till sexuell läggning. Det är en framgång som i stor utsträckning kan tillskrivas Cenesex och Kvinnoförbundet.

När Mariela Castro, ordförande för Cenesex, kom till Stockholm för snart 3 år sedan besökte hon Prostitutionsenheten och nationella samordnaren mot prostitution och människohandel. Båda väckte stort intresse liksom de studiebesök på Karolinska sjukhuset och Karolinska institutet som professor Sven Britton ordnade. Detta ledde bland annat till att docent Stefan Arver och 2 medarbetare på Centrum för Andrologi och Sexualmedicin

föreläste om könsbyten på förra sexologkonferensen i Havanna för 2 år sedan. Och intresset för den svenska politiken mot prostitution ledde till att på årets konferens inbjöds två talare om sexköpslagen.

Rubriker i svenska media

Det hade ju väckt viss uppmärksamhet i svenska medier att Mariela Castro efter ett besök i Amsterdam hade uttalat sig positivt om sexköpslagen: "Kuba sneglar mot svensk sexköpslag."

Mariela Castro, dotter till president Raul Castro och ledare för Kubas nationella centrum för sexualupplysning, sade i en intervju att 'Kuba överväger att införa den svenska modellen, där det är olagligt att köpa men inte att sälja sex.' Castro föreslog en diskussion under den sjätte kubanska kongressen om sexualupplysning som ska hållas i januari." (SvD)

Så blev det också. På årets konferens medverkade
Forst sid 21

Kaja "Ekis" Ekman och Antoinette Kinnander på konferensen

Vad tycker du om Kuba?

Folk frågade mig under min vistelse: Vad tycker du om Kuba? Som om det vore ett land vilket som helst. Att åka till Kuba är som att åka upp i Eiffeltornet. Det känns som man redan varit där så många gånger, för allt man läst och hört, att man blir förvånad över att det verkligen existerar på riktigt och går att ta på.

Denna vecka tillbringade vi mest på kongresspalatset där konferensen hölls. Det som förvånade mig mest, var att det kändes som att vara på en sexologikonferens i Europa. Samma teman dominerade: hbt-rättigheter, könsbyte för transsexuella och våld mot kvinnor. Det märks att det är viktigt för Kuba att ligga i framkant på dessa områden. Diskussionerna på konferensen handlade mycket om hur fort man ska gå fram. Antionette och jag tog upp prostitutionsfrågan och något

Forts från sid 20

Kajsa "Ekis" Ekman, författare till boken "Varan och varat" och Antoinette Kinnander, gynekologsköterska på Prostitutionsenheten i Stockholm.

De föreläste om den svenska sexköpslagen, prostitutionsenhetens arbete och den syn på prostitution som de bygger på.

Kajsas och Antoinettes presentationer stärkte Cenesex intresse av att ordna en särskild konferens om detta, dels för att fördjupa diskussionen, dels för att nå ut till fler, särskilt de som möter prostituerade i sitt arbete.

Femicidio, ett nytt begrepp

Bland de utländska deltagare fanns Nadie Gasman, chef för FNs kampanj mot våld mot kvinnor i Latinamerika, UNETE. Hennes seminarium befann sig på ljusårs avstånd från den kubanska verkligheten. Hon talade om den region i världen som givit upphov till ett nytt begrepp, femicidio, eller femicidio, en variant på genocidio, folkmord, som

Andra gången på sexologkonferens

Jag deltog också i Cenesexkonferensen 2003, då som åhörare. Nu skulle jag bidra med ett anförande. Jag berättade om mina erfarenheter av att ha arbetat på Prostitutionsenheten i Stockholm de senaste nio åren. Kajsa hade strax innan talat om sexköpslagen och synen på prostitutionen, som alltid består av minst två parter. Gehöret från seminariedeltagarna var gott.. En av deltagarna undrade hur man kan förebygga att människor (läs: män) köper tillgång till andra människors kroppsöppningar? Något enkelt svar kanske inte finns, men att lyfta jämställdhetsfrågor och påverka samhällets attityder genom ständig debatt, undervisning och med lagstiftning har ju i Sverige visat sig ha en viss framgång. Numera anser drygt 70% av befolkningen anser att lagen är bra.

Det var spännande att ta del av kubanernas idoga arbete mot familjenära våld och arbete för kvinnors rättigheter. Och att samhällets stigmatisering av HBTQ personer börjar luckras upp. Det framgick också att mycket möda läggs på att undervisa skolelever i såväl tonårsutveckling som sexualkunskap. Jag fick intrycket att Kuba prioriterar det högre än Sverige.

En av förmiddagarna hade Kajsa och jag fått tid hos den svenska ambassadören, Carolina Fleetwood. Vi berättade om vårt deltagande i konferensen på inbjudan av Cenesex för att tala om sexköpslagen. Och hon och hennes assistent, visade stort intresse. **Antoinette Kinnander**

som förvånade mig i diskussionen efteråt var hur öppen den var - jag hade tänkt mig att det skulle råda ett klimat där man inte fick säga annat än den rätta linjen, men Kubas prostitutionspolitik (eller snarare bristen på den) kritiserades häftigt både från mexikanska och kubanska deltagare. Vad jag också insåg var att medan forskningen om t.ex. våld mot kvinnor och kubanernas sexliv har kommit mycket långt (till exempel görs studier där man frågar vilken plats kubanerna oftast har sex på och vilken tid på dygnet de oftast gör det) var att prostitutionen var såpass lite utforskad. Trots att den växt mycket sedan nittiotalskrisen. Nu finns ett intresse för svenska sexköpslagen vilket är positivt och skulle betyda mycket för resten av Latinamerikas vägval. Kuba kan bli först i Latinamerika med en sexköpslag och kanske kommer andra ALBA-länder att följa efter då. **Kajsa "Ekis" Ekman**

betecknar mord på kvinnor på grund av deras kön. Det är den mest synliga och extrema formen av allt det vardagliga våld som utövas mot kvinnor runt om i världen.

I Guatemala dödade 720 kvinnor år 2009. Det ger Guatemala en topplacering i västvärlden. Världens värsta stad är Ciudad Juarez i Mexiko, där 3 000 kvinnor mördades på ett år. Mitt ute i öknen finns en kyrkogård med hundratals omärkta kors för dessa okända kvinnor. Tusentals mexikanska flickor försvinner spårlost. De kan ha mördats men många tros också ha hamnat i modern slavhandel till USA, samma väg som knarket. I Honduras har kvinnomorden ökat efter den USA-stödda kuppen och ligger på 30 i månaden.

Dessa mord har i allmänhet inte utretts, de har inte betraktas som viktiga. Men sedan några år har Costa Rica, Guatemala, Mexiko, Nicaragua, Dominikanska Republiken och Chile fört in begreppet femicidio som brottsrubrik. Och särskilt i Nicaragua har frekvens gått ner påtagligt.

Forst sid 22

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För kopia av denna licens besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>. Det har publicerats i www.globalarkivet.se

Tryggare, men trakasserier förekommer

Kuba är världens tryggaste land för kvinnor och länge ansågs våld mot kvinnor vara ett passerat stadium. Då definierades det som fysiskt våld. På 2000-talet har frågan om våld mot kvinnor dock aktualiserats, framför allt det psykologiska våldet, eller trakasserier, de subtila metoderna i hemmet men också på arbetsplatser. Frågan kom upp på dagordningen på allvar efter en studie inom kvinnoforskningsinstitutet i början av 2000-talet, och sedan dess har ett strukturerat arbete lyft fram det i ljuset och därmed behovet att bekämpa denna patriarkala restprodukt.

Så på seminariet om våld mot kvinnor presenterades också ett par kubanska studier. I samarbete med kvinnoförbundet har tvärvetenskapliga och praktikergrupper börjat arbeta med våld inom familjen, innefattande barnen, och även kvinnors våld mot män eller i samkönade förhållanden. I samarbete ingår psykologer, grannskapsgrupper, lärare, socialarbetare som tillämpar Freyres metoder för upplysning, utbildning och träning i att respektera varandra och utveckla alternativ till fysiskt och psykiskt våld i familjen och samhället.

Mot alla former av medial diskriminering

Ett par seminarier handlade om mediernas makt och hur de förstärker de patriarkala strukturerna. På Kuba slipper de den kommersiella exploateringen, men omvärldens synsätt tränger igenom och hänger kvar, framför allt i TV. Kvinnoförbundet arbetar sedan länge för att uppmärksamma medievärlden på vikten av att

representera kvinnor i samma utsträckning som män och bryta med könsstereotyperna. Det har visat sig allra svårast inom TV-underhållningen och musikvideobranchen. Konferensen antog ett uttalande "Mot alla former av diskriminering i medierna" som bland annat vände sig mot "kommunikations- och kulturindustrins produkter som är förnedrande och diskriminerande mot personer på grund av kön, sexuell läggning, hudfärg, funktionsnedsättningar eller andra mänskliga tillstånd. De utövar ett symboliskt våld och återskapar myter som är oförenliga med vårt socialistiska frihetsprojekt". Initiativtagaren Luis Enrique Mederos, grafisk formgivare och medlem i gruppen "Män för mångfald" förklarade: "Vi måste göra något för att stoppa flödet av musikvideor, program och medieprodukter av alla de slag som är förnedrande, framför allt för kvinnor".

Hyllat sexualupplysningsprogram

Chiara Simonell, ordförande i Europeiska Sexologförbundet, deltog också på konferensen och hyllade Kubas sexualupplysningsprogram och dess bidrag i kampen för jämställdhet. Hon framhöll Kubas framsteg när det gäller synen på sexuell mångfald som fortfarande är ett så svårt problem på många håll i Europa och hoppades att Kubas exempel skulle kunna påverka länder som tvekar att acceptera sexuell mångfald. De studier som pågår på Kuba när det gäller transsexualism, sexterapi och förebyggande kampanjer för sexuell hälsa tilldrog sig också hennes intresse. Simonelli jämförde med andra länder där sådana studier begränsar sig till det kliniska och ofta är diskriminerande, medan Kuba arbetar med en medmänsklig och vetenskaplig inställning.

På Kongresspalatset och i programmet fanns också tillfälle för att lära känna en och annan, och ta en drink. Som här Kajsa med två av de kubanska konferensdeltagarna

